

TEKSTI JARKKO VESIKANSA
KUVAT JUHA ROININEN

Alexander Stubb

Brysselin moniottelija

Suurehko joukko Brysselin suomalaisia on kokoontunut vuosittaisille kokkareille. Puheensorina täyttää hilpeän salin. Lasit kilisevät ja kuulumiset vaihtuvat.

»Hän on näiden kutsujen todellinen *high-flyer*, uraraketti», nuorehko nainen kuiskaa. Seurue hiljenee ja vilkaisee kuiskaajan osoittamaan suuntaan.

Ovesta astuu pitkänhuiskea, suomenruotsalaisen näköinen nuori mies. Hän hymyilee itsevarmasti, kättelee isäntäpariskunnan tyylikkään vaimonsa kanssa ja siirtyy peremmälle. Hän ehtii tuskin napata tervetuliaismaljan käteensä, kun joukko tummiin sonnustautuneita kanssajuhlijoita on jo ympäröinyt hänet.

Nuorella miehellä riittää kerrottavaa. Small talk lentää luontevasti eikä energinen hymy hydy. Keskustelukumppaneista ei ole pulaa, päinvastoin. Kaikkien kanssa hän ei ehdi tänä iltana millään rupatella.

Nuori mies erottuu joukosta, vaikka paikalla on suomalaisen EU-väen kerma. Hän pistää silmään tyylipuhtaana EU-eliitin prototyypinä. Sellaiset ovat harvassa »EU:n pääkaupungissakin».

Brysselin suomalaiset tuskin hämmästyivät kuultuaan, että Suomen EU-edustuston erikoistutkija **Alexander Stubb**, 33, on nimitetty EU:n komission puheenjohtajan **Romano Prodin** neuvonantajaksi. Stubb on jo kauan luokiteltu nuoreksi lupaukseksi, jolle riittää kysyntää.

Erikoistutkijan tittelistä huolimatta Stubb on kaikkea muuta kuin tutkijankammiossa nyhertävä EU-teoreetikko. Hän on jonkinlainen diplomaatin, tutkijan, poliittisen taustavaikuttajan, lobbarin ja ärhäkän yhteiskuntakeskustelijan yhdistelmä – siis todellinen EU-ajan yhteiskunnallinen kymmenottelija.

»Alexander oli monessa mielessä poikkeuksellinen suomalainen. Hän on yksi niitä harvoja, joka on muodostanut jonkinlaisen käsityksen siitä, millaiseksi EU:n pitäisi kehittyä», luonnehtii Stubbin pitkäaikainen työtoveri **Reijo Kempainen** EU:n komission tiedotusosastolta.

»Lisäksi hän on tyyppinä poikkeuksellinen. Alexanderin on helppo lähestyä ihmisiä. Häntä ei vaivaa suomalaisille tyyppillinen ujos. Hän ottaa luontevasti keskeisen aseman porukassa kuin porukassa.»

Mainetta ja kunniaa

»Mulla on aina monta rautaa tulessa», Stubb sanoo rehvakkaasti huristaessaan muhkealla BMW:llään kohti Bruggea. Kello on vasta vähän yli seitsemän, mutta Stubb vaikuttaa pirteältä kuin peipponen. Hän ei ole selvästikään illan kukkujia, vaikka kokkareita riittää. ▷

Stubb on matkalla arvostettuun College of Europeen, jossa hän työskentelee sivutoimisesti vierailevana professorina. Stubb kutsuttiin tehtävään viime syksynä, kun opinahjooon kaivattiin uutta luennoitsijaa.

»Luennoin nyt keväällä kerran kahdessa viikossa. Rahallisesti vierailevan professorin homma ei ole houkutteleva. Tausatytöitäkin luentoja varten pitää tehdä rutkasti. Mutta prestiisiä professuuri varmastitarjoaa», Stubb korostaa.

Mainetta ja kunniaa, niitä Stubb selvästi metsästää. Mainetta siivinhän EU:ssa edetään. Vierailevan professorin tehtävä varmastitasoitti Stubbin tietä Prodin taustavoimaksi, onhan College of Europe EU-piireille suoranainen integraatiotietämyksen mekka. Ei ollut sattumaa, että pääministeri **Paavo Lipponen** (sd) piti kohutun puheensa EU:n tulevaisuudesta juuri siellä.

Yhtiöpäinen yhdyntäjä

Stubb selviää harjaantuneesti Brysselin aamuruuhkasta Bruggeen johtavalle moottoritielle. Hän vaihtaa isomman vaihteen ja antaa autonsa kiittää kohti määränpäättä. Suurimman osan matkasta ajamme ohituskaistalla. Stubb tarkkailee tietä, mutta pysyy silti heittäytymään lempiteemansa, EU:n tulevaisuuden, kimppuun.

Stubb erittelee rutinoitusti näkemyksiään EU:n kehittämisestä. Hän korostaa kannattavansa »tietynlaista, hajautettua liittovaltiota», koska »se takaisi pienille valtioille tasavertaisen aseman unionissa».

»Olen varmasti porukan yhtiöpäisin yhdyntymisen kannattaja», Stubb sanoo ja viittaa Suomen EU-politiikan muotoilusta vastaavaan poliittiseen ja virkamiesliittiin.

»Mun tehtävänäni on liioitella ja provosoida, jotta EU:n tulevaisuutta koskevassa keskustelussa syntyisi riittävästi erilaisia näkemyksiä.»

Stubbin näkemykset eivät ole jääneet pelkäksi puheeksi. Hänen visionsa ovat suodattuneet Suomen valtiojohton EU-puheisiin. Poliittisissa piireissä tiedetään, että Stubb oli keskeisessä roolissa, kun pääministeri Lipponen sommitteli Bruggeen »tulevaisuuspuheensa» painotuksia ja sanamuotoja. Ulkoministeri **Erkki Tuomiojankin** (sd) kerrotaan kuuntelevan mielellään Stubbin näkemyksiä, vaikka hän suhtautuu Lipposta happamammin liittovaltiovisioihin.

Stubb asettelee sanansa varovasti kertoessaan suhteestaan Suomen EU-politiikan isokenkäisiin. Hän myöntää, että

”Mun tehtävänäni on liioitella ja provosoida.”

»piiri, jossa käydään keskustelua EU:n tulevaisuudesta on aika pieni».

Lipponen ja Tuomiojan lisäksi siihen kuuluu lähinnä tukku keskeisiä virkamiehiä. Heitä ovat ainakin EU-suurlähettelijä **Antti Satuli**, valtioneuvoston EU-sihteeristön alivaltiosihteeri **Antti Peltomäki**, linjanjohtaja **Jan Store** ulkoministeriöstä ja pääministerin EU-asioiden erityisavustaja **Jari Luoto**.

Stubb osallistuu porukan virkamiehistä innokkaimmin julkiseen keskusteluun. Hän ei ole karriääridiplomaatin uraputkessa, joten hänellä ei ole siitä seuraavia pidäkkeitä.

Stubb esittelee julkisuudessa visioitaan kuin olisi yksi maanosan tärkeimmistä yhdyntäjistä. Kun Saksan ulkoministeri **Joschka Fischer** vaati viime kesänä EU:n ydinmaiden ympärille rakentuvaa liittovaltiota, Stubb säntäsi esiin ja iski *Helsingin Sanomissa* pöytänsä omat teesinsä EU:n liittovaltioitumisesta. Kirjoituksessa Stubb esitti, että EU:n pitäisi kutsua koolle »perustuslakia säätävä kansalliskokous, johon osallistuisi hallitusten ja parlamenttien lisäksi koko yhteiskunnan kirjo».

Lipponen kuohahdutti tunteita esittämällä samaa puolisen vuotta myöhemmin.

Tavoitteena golf-ammattilaisuus

Stubbin tie puoliviralliseksi EU-guruksi on täynnä onnellisia sattumia ja suunnitelmallista itsensä kehittämistä.

Teini-ikäisenä Stubb oli kiinnostunut aivan muista asioista kuin Euroopan yhdyntymisestä. Helsingin äveriäissä Lehtisaarella varttuneen nuorukaisen sydän sykki golfille.

»Kesäisin hän lähes aina veljensä kanssa golfkentällä», vanha ystävä kertoo.

Urheiluvimma oli osittain verenperintöä. Stubbin isä **Göran** rekrytoi työksensä eurooppalaisia jääkiekkokykijä NHL:n kaukaloihin. Suvusta löytyy muitakin into-mielisiä urheiluihmisiä.

»Isä korosti aina, että vain hyvin harvat menestyvät ammattiuurheilijoina. Hän teki meille selväksi, että ammattilaiseksi ryhty-

mistä kannattaa harkita tarkkaan», Stubb painottaa.

Stubb piti isänsä sanat mielessä, mutta keskittyi silti 17–18-vuotiaaksi saakka täysillä golfiin. Hän halusi golf-ammattilaiseksi. Vähitellen Stubb kuitenkin joutui nöyrytymään. Rajat tulivat vastaan.

»Kykyni eivät vain riittäneet golfissa hui-pulle. Kilpakumppanit olivat parempia», hän muistelee.

Herätys kirjastossa

Golf-haaveiden hiivuttua Stubb haki jonkin aikaa Sitä Suurta Juttuaan. Hän lähti 1989 Yhdysvaltoihin opiskelemaan vailla selvää suuntaa. Golf pyöri vielä mielessä, sillä takataskussa oli golf-stipendi, jolla hän kustansi osittain opintonsa.

»Tarkoitukseni oli mennä opiskelemaan alueelle, jolla pystyi pelaamaan golfia läpi vuoden», Stubb selittää päätyttyään Furmanin yliopistoon, keskelle etelävaltioiden uskonnollista konservatiiviviyöhykettä.

Olot Etelä-Carolinassa olivat otolliset golfin pelaamiseen. Stubb kiersi viheriötä, mutta todellisen *hole-in-onen* hän teki yliopiston kirjastossa. Stubb törmäsi Euroopan integraatiota käsittelevään kirjallisuuteen. Etenkin EU:n »perustajaisien», kuten ranskalaisen **Jean Monnet'n**, kirjoitukset tekivät Stubbiin lähtemättömän vaikutuksen.

»Se muistutti uskoon tuloa», Stubb nau-rahtaa äkisti syntyneestä opiskeluinnostuksesta. »Yritin kai ottaa samalla muita kiinni.»

Kovin kauan Stubbin ei tarvinnut muita peesata. Hän ahmi tutkimuskirjallisuutta kuin ammattiuurheilija harjoitustunteja – ja oli pian kärjessä. Valmistuessaan Stubb palkittiin »yleisestä erinomaisuudesta».

Rakkauden yliopisto

Stubb pysäköi autonsa College of Europeen pihalle ja astelee opinahjooon. Hänen luentonsa alkaa tuotapikaa. Stubb vetää kurssia eri maiden eurooppalaistumisesta irlantilaisen professorin **Brigid Laffan** kanssa.

Eurooppa-yliopisto on Stubville monella tavalla tärkeä paikka. Opiskellessaan Bruggessa Amerikan-vuosien jälkeen 1994–1995 Stubb iski kyntensä tulevaan pääteemaansa, joustavaan yhdyntymiseen. Stubb jatkoi teeman parissa väitöskirjassaan, joka hyväksyttiin pari vuotta sitten London School of Economicsissa.

Bruggessa Stubb harjoitti yhdyntymistä myös henkilökohtaisessa elämässään. Hän

Kun Stubb valmistui yliopistosta, hänet palkittiin ”yleisestä erinomaisuudesta”.

tapasi tulevan vaimonsa, englantilais-skotlantilaisen **Suzanne Innesin**, joka työskentelee juristina amerikkalaisessa asianajotoimistossa Brysselissä. Eurooppa-yliopiston lempinimi ei ole turhaan »College of Love». Siellä on saanut alkunsa monta muutakin monikansallista avioliittoa.

Luentosalissa Stubb hauskuttaa opiskelijoita kertomalla paikalle saapuneesta toimittajasta. Sitten pari opiskelijaa ryhtyy esitelmöimään englanniksi Sveitsin ja Slovenian integraatiosta EU:n ulkopuolella. Stubb antaa välillä terävää kritiikkiä.

»Ei kannata tuijottaa pelkästään EU:n ministerineuvoston äänimääriin. Pitää ottaa huomioon myös epävirallinen vaikutaminen», hän korostaa yhdessä välissä.

Lähes samaa Suomen edustajat hokivat surullisenkuuluisan Nizzan huippukokouksen jälkeen. Hokemaa sanaili varmasti Stubbin, sillä hän kuului Nizzan kokousvaltuuskuntaan. Stubb puursi Suomen valtuuskunnan sihteerinä hallitusten välisessä konferenssissa HVK:ssa ja näki aitiopaikalta, miten kovia otteita EU-maiden valtataistelussa käytettiin.

Ei siis ihme, että Stubb sai kohta Nizzan jälkeen pettymyspuuskan. Mieli-pideauto-maattikin pääsi karkaamaan käsistä. Nyt Stubb pahoittelee, kun tuli purkaneeksi varomattomasti mieltään syyttämällä julkisuudessa Ranskaa Nizzan kaaoksesta.

»Eivät Nizzan ongelmat olleet vain Ranskan syytä. Koko asetelma oli niin äärettömän vaikea.»

Nizzan euroviisuilun jälkeen Stubb on joka tapauksessa ollut entistä vakuuttuneempi liittovaltion paremmuudesta nykymalliseen tai hallitusten väliseen unioniin verrattuna. Prodi saakin Stubista kesäkuussa energisen puheenkirjoittajan ja visiotehtailijan, joka yhtyy täysin komission haikkailuun »jonkin-tyyppisestä liittovaltiosta».

Politiikka polttee idealistia

Stubb vaikuttaa kaikin puolin suorapuheiselta mieheltä. EU-visioiden lisäksi hän esittelee avoimesti henkilökohtaisia tavoitteitaan.

Stubbin tuttavapiirissä on jo pitkään veikkailtu, milloin Alex lähtee mukaan politiikkaan. Stubille on mietitty oikeaa puoluetakin. Eräs tuttava veikkaa, että Stubille sopisi Rkp tai kokoomus.

»Rkp olisi varmasti luontevin vaihtoehto, onhan hän kirjoitellut aktiivisesti kolumneja *Hufvudstadsbladetin*. Mutta jos ajattelee Euroopan parlamenttiin pyrkimistä, hänen kannattaisi ehkä valita kokoomus. EU:n laajentuessa Suomen paikkamäärät vähenevät, joten Rkp voi jäädä ilman meppipaikkaa», tuttava arvuuttelee.

Stubb ei kiistä, etteikö leikkitelisi ajatuksella politiikkaan lähtemisestä. »Mutta sen aika ei ole vielä. En ole poliittisesti sitoutunut, mutta olen kyllä ajatellut, pyrkisinkö joskus joko eduskuntaan tai Euroopan parlamenttiin.»

Mutta eikö poliitikon osa ole kovin ikävä verrattuna vaikkapa hyvätalokkaiseen virkaan EU:n komissiossa? Poliitikko joutuu mittaauttamaan kannatuksensa säännöllisesti, kun EU:n viroissa voi työskennellä uuden uljaan Euroopan hyväksi vaila kansalaisluottamuksen paineita.

Stubille ei kannata syöttää moisia ajatuksia. Hän uskoo vakaasti demokratoituvan unioniin ja parlamentaariseen politiikkaan. »Mua pännii, kun poliitikkoja molla-taan. Suurin osa heistä työskentelee täysillä ihanteidensa eteen», hän painottaa.

EU ei ole selvästikään kylmettänyt Alexander Stubbin idealismia. Ainakaan vielä. □